

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
LORRAINE SCHEMBRI ORLAND**

Seduta tas-26 ta' Settembru, 2013

Citazzjoni Numru. 757/2003

Melita Cable p.l.c.

vs

**John Borg f' ismu proprju u kif ezercenti l-kummerc
taht l-isem 'Karanne Hotel'**

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni tas-socjeta` attrici datata 25 ta' Lulju 2003 fejn esponiet: -

Illi l-konvenut *proprio et nomine* huwa debitur tas-socjeta` attrici fl-ammont ta' tlett elef tmien mija u tmienja u ghoxrin lira Maltin u sitta u tmenin centezmu (Lm3,828.86) rapprezentanti bilanc dovut in konnessjoni ma' servizz moghti mis-Socjeta` attrici ta' 'cable television' sakemm dan gie terminat fil-5 ta' Lulju 2001, kif jirrizulta mill-

anness prospett markat bhala Dok 'A', u liema servizz hu regolat skont kuntratt datat 15 ta' Ottubru 1998, debitament iffirmit mill-kontendenti, anness u markat bhala Dok 'B'.

Illi s-Socjeta` attrici effettivament ikkonsenjat lill-konvenut b'self mija u sitta u hamsin (156) 'set-top converters' proprjeta` tas-socjeta` attrici addurata ta' 'l fuq imsemmi kuntratt, fejn il-valur ta' kull "set-top converter" huwa ta' disgha u tmenin lira Maltin u sebgha u sittin centezmu (Lm89.67) li kompleksivament jammontaw ghal tlettax-il elf disa' mija u tmienja u tmenin lira Maltin u tnejn u hamsin centezmu (Lm13,988.52) Dok 'C'.

Illi s-Socjeta` attrici *a tenur* tal-klawsola 4.1 tal-imsemmi kuntratt (Dok 'B') hi awtorizzata li mat-terminazzjoni tal-imsemmi kuntratt tirrimwovi s-'set-top converters' izda kull darba li s-Socjeta` attrici ppruvat taghmel dan, il-konvenut *pro et noe* oppona.

Illi ghalkemm interpellat biex ihallas dan l-ammont u *inoltre* biex jikkonsenja l-imsemmi apparat, il-konvenut *pro et noe* baqa' inadempjenti.

Jghid ghalhekk il-konvenut *pro et noe* ghaliex m'ghandhiex din l-Onorabbli Qorti ghar-ragunijiet premessi:-

1. Tikkundannah ihallas lis-Socjeta` attrici s-somma ta' tlett elef tmien mija u tmienja u ghoxrin lira Maltin u sitta u tmenin centezmu (Lm3,828.86) rapprezentanti bilanc dovut in konnessjoni ma' servizz moghti mis-Socjeta` attrici ta' 'cable television' ai termini ta' kuntratt datat 15 ta' Ottubru 1998 u dan kif ahjar deskritt fil-prospett markat bhala Dok 'A'.

2. Tikkundanna lill-konvenut *pro et noe* biex fi zmien qasir u perentorju li tiffissa din l-Onorabbli Qorti jikkonsenja f'kundizzjoni tajba lis-Socjeta` attrici l-mija u sitta u hamsin (156) 'set-top converters' u fin-nuqqas jigi kkundannat ihallas lis-Socjeta` attrici s-somma ta' tlettax il-elf disa' mija u tmienja u tmenin lira Maltin u tnejn u

Kopja Informali ta' Sentenza

hamsin centezmu (Lm13,988.52) rapprezentanti l-valur tal-imsemmi apparat.

Bl-ispejjez u bl-imghaxijiet minn notifika tal-ittri ufficjali datati 29 ta' Awwissu 2001 u 11 ta' Lulju 2003, kif ukoll tal-mandati kawtelatorji diga pprezentati kontra l-konvenut *pro et noe* li hu ngunt ghas-subizzjoni.

Rat li din il-kawza giet appuntata ghas-smigh mill-Qorti kif diversament presjeduta ghas-seduta tad-19 ta' Novembru 2003.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenut Joe Borg datata 3 ta' Novembru 2003 (fol 20) fejn espona: -

Illi l-ammont mitlub bhala servizz ta' "*Cable television*" moghti mis-socjeta` attrici huwa eccessiv;

Illi kontrarjament ghal dak indikat mis-socjeta` attrici, numru sostanzjali tas-"*set-top converters*" kienu gew irritornati lis-socjeta` attrici kif sejjer jigi ppruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawza u konsegwentement l-ammont pretiz mis-socjeta` attrici ghas-"*set-top converters*" mhux dovut;

Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost il-figura ndikata mis-socjeta` attrici bhala l-valur ta' kull "*set-top converter*" huwa eccessiv;

Illi ghalhekk it-talbiet tas-socjeta` attrici, hekk kif intavolati, huma nfundati fil-fatt u fid-dritt.

Salv' eccezzjonijiet ohra.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet ta' Melita Cable plc datata 7 ta' Marzu 2006 a fol 138 tal-process.

Rat in-nota responsiva ta' sottomissjonijiet ta' John Borg (ID 904145 M) proprio datata 16 ta' Mejju 2006 a fol 148 tal-process.

Rat il-verbal tas-seduta tat-28 ta' Gunju 2006 fejn meta ssejhet il-kawza ma deher hadd. Il-kawza giet posposta.

Kopja Informali ta' Sentenza

Meta regghet issejhet il-kawza dehret Dr. Lydia Zerafa ghall-kumpanija attrici li ddikjarat li m'ghandhiex sottomissjonijiet x'tagħmel b'zieda ma' dawk magħmulin mill-konvenuti bid-data tas-16 ta' Mejju 2006. Il-kawza giet differita ghas-sentenza ghat-30 ta' Novembru 2006; u l-verbali l-oħra kollha nkluz dak tas-27 ta' Novembru 2012 fejn il-kawza baqghet differita ghas-sentenza ghat-13 ta' Marzu 2013.

Rat is-surroga datata 16 ta' Jannar 2013 fejn din il-kawza giet assenjata lil din il-Qorti kif hekk presjeduta.

Rat il-verbal tas-seduta tat-13 ta' Marzu 2013 mizmuma quddiem din il-Qorti kif hekk illum presjeduta fejn b' ordni tal-Qorti il-kawza giet differita ghas-26 ta' Settembru 2013 għall-istess skop tal-verbal precedenti.

Hadet konjizzjoni tal-provi prodotti.

II. KONSIDERAZZJONIJIET

B'din il-kawza s-socjeta` attrici qed titlob li l-konvenut jigi kkundannat ihallasha l-ammont ta' tlett elef, tmien mija u tmienja u ghoxrin lira Maltija, sitta u tmenin centezimu, (Lm3,828.86) bilanc dovut in konnessjoni ma' servizz ta' 'cable television' moghti lill-istess konvenut fil-lukanda "Karanne Hotel" f'Bugibba; kif ukoll li jigi kkundannat jikkonsenja f'kondizzjoni tajba mija u sitta u hamsin (156) 'set top converters', jew fin-nuqqas, jhallas il-valur tagħhom, ammontanti għal tlettax-il elf, disa' mija u tmienja u tmenin lira Maltin, tnejn u hamsin centezmu (Lm13,988.52c), valur tal-imsemmi apparat.

Il-konvenut eccepixxa li l-ammont mitlub huwa eccessiv u, *inoltre*, li numru ta' set top converters kienu gew ritornati, *oltre* li l-valur attribwit għall-kull set top converter kien ukoll eccessiv.

Il-fatti fil-qosor huma s-segwentanti. Is-socjeta` attrici ipprovdiet servizz ta' cable television lill-konvenut fil-lukanda Karanne, liema servizz hu regolat b'kuntratt datat

il-15 ta' Ottubru 1998¹. Dan is-servizz gie tterminat fil-5 ta' Lulju 2001.

Xehed **Kevin Borg**, *Operations manager* tas-socjeta` attrici² li afferma li l-apparat qatt ma ngabar. Kienu baghtu t-*technicians* diversi drabi u dawn ma nghatawx access ghall-kmamar hlief f'okkazzjoni minnhom meta raw li l-apparat taghhom kien qed jintuza biex jigu trasmessi programmi mis-satellita u mhux tal-Melita. Normalment il *work order* jinhareg bil-*computer*, bin-numru tat-*technician*, data u hin u t-*technician* jiffirma l-*work order*.

Xehed **Gerald Mellish**, impjegat mas-socjeta` attrici³ u kkonferma li kien ha hsieb jinstalla s-servizz tal-'cable television' fil-*Karanne Hotel* bejn 1998 u 1999. Gie inkarigat biex imur jigbor l-apparat fis-sena 2001 u mar xi tlett darbiet. F'zewg okkazzjonijiet ma hallewhx jidhol fil-kmamar. Fl-ahhar nehha s-sistema billi nehha l-*fuse* mill-*power supply*. Induna li kien hemm sistema differenti li giet mqabnda mas-sistema tal-Melita. Qatt ma gabar jew issostitwixxa s-*set top converters*. Il-procedura tal-Melita titlob li meta jigbru l-*converters*, jelenkaw in-numri tas-serje ta' kull *converter*.

Xehed in **kontro ezami**⁴ **bl-Ingiliz** u spjega li jadoperaw *wizard system* ghall-ipprintjar tal-*job cards* u li kull darba l-kumpanija attrici trid tibghat *technician* lill-abbonat, il-*job card* ikun gja` imtela' bl-informazzjoni. "*In regards with the collection of 'set top converters', the work card would normally be pre-printed with specific reference to the converters which we are requested to collect. Normally the technicians will tick the converters mentioned in the job card as the process of withdrawal is taking place.*" Meta mar biex jigbor is-*set top converters*, kellu *job card* lest. Kien akkompanjat minn Boban Milovanovich. Il-*work order* jigi ffirmat mill-klijent u isem ix-xhud ikun inserit fuqu ukoll. Kopja tinghata lill-klijent.

---

¹ Dok. B. anness mac-citazzjoni.

² Affidavit a fol 26 tal-process.

³ Affidavit a fol. 27 tal-process.

⁴ Seduta tal-4 ta' Novembru 2004

Gie muri id-dokument esebit minn Christopher Borg a fol 56 tal-process u qal li meta *work order* ikun miktub a *mano*, tintuza formola differenti. “*Looking at this document, important information that should be there is missing*”.

Xehed **Julian Camilleri**, mill-*accounts department* tas-socjeta attrici⁵ u afferma li s-servizz tal-*'cable television'* beda jinghata fil-*Karanne Hotel* fis-16 ta' Dicembru 1999 u intemm fil-5 ta' Lulju 2001 fuq talba tal-hotel stess. Fil-lukanda gew stallati 156 *set top converters* fuq zmien indikat fid-Dok. A anness mac-citazzjoni.⁶ Ikkonferma l-ammont mitlub fic-citazzjoni li jirrapresenta in parti ammont dovut fuq is-servizz ta' *'cable television'* u in parti ammont dovut bhala *installation charges*. Dan l-ahhar ammont ta' Lm2017.14 hu stabbilit fil-kuntratt. Mis-16 ta' Dicembru 1999 l-konvenut ghamel pagament wiehed biss ta' Lm2000 akkont fl-14 ta' Dicembru 2000. F'laqgha ma' certu Anthony Abdilla, li dak iz-zmien kien il-*General Manager* tal-*Karanne Hotel*, dan urih dokument li kien juri li numru ta' *set top converters* gew migbura. Ix-xhud qal li kien surpris peress li dan Abdilla kien ilu jghidlu li kien lest li ihalli lill-impjegati tal-Melita Cable jigbruhom mill-hotel. *Inoltre* induna li d-dokument ma kienx redatt b'mod regolari ghaliex kien *hand written*, ma kienx iffirmit minn rapprezentant tal-Melita Cable u l-anqas kien jindika l-employee number tas-*service technician* li gabar l-apparat.

Xehed **Simon Montanaro**, *Network Operations Manager* mas-socjeta` attrici,⁷ li kkonferma l-kuntratt u l-kontenut tieghu. Iltaqqa' ma' Anthony Abdilla biex jippruvaw jaslu ghall-ftehim fl-1 ta' April 2002 u f'din il-laqgha qablu li s-*set top converters* jigu ritornati. Qatt ma ssemmiet li dawn gja ingabru.

In **kontro ezami**⁸ qal li biex jigi estiz servizz f'post bhal ma huwa lukanda, ikun mehtieg illi qabel isir certu xoghol

⁵ Affidavit a fol. 28 tal-process.

⁶ Esebit a fol. 5 *et seq.* tal-process.

⁷ Affidavit a fol. 30 tal-process.

⁸ Seduta tal-4 ta' Novembru 2004.

infrastrutturali bhal mghoddija ta' *cables* u adattament tas-sistema ghall-post li jkun. Il-bilanc dovut fuq il-*monthly service charge*⁹ tal-lukanda ghaz-zmien dovut kien ta' Lm1,972.05. Hu ma setax jispjega d-differenza bejn dan l-ammont u dak citat fil-prospett anness bhala **Dok. A.** mac-citazzjoni izda qal li l-lukanda kellha iktar minn kont wiehed operattiv mal-kumpanija attrici. Is-socjeta` attrici zzomm sistema ta' *tracking* ghal kull *converter* biex il-movimenti jigu segwiti sakemm jergghu jintraddu lura lilhom. Cahad kategorikament li l-*converters* gew ritornati. "*Meta converter jigi mghoddi lura lil wiehed mit-technicians taghna, dan inkunu nafu bih ukoll ... Meta technician jintbaghat ghand xi abbonat, dan it-technician ikun gie moghti specifikkazzjonijiet tax-xoghol li hu mistenni li jaghti.*" "Qal ukoll li jekk jintbaghat *technician* biex jirtira l-*converters*, u dan ma jaghmlux, ikun hemm forma ta' dokumentazzjoni li turi jekk ghamilx dak li kellu jaghmel. Jinhareg *job card* li ikun iffirmit mill-abbonat ukoll. "*Kieku gew ritornati xi set top converters, dawn ghandhom jirrizultaw mir-records tal-kumpanija.*"

Ikkonferma li l-mudelli ta' *set top converters* kienu ghadhom jintuzaw. Il-prezz kien ta' qrib Lm46 il-wiehed. Rigward il-valur attwali taghhom qal li dan jiddependi mhux biss mill-valur tat-taghmir fih innifsu imma mic-*chip* ta' sigurta' li tigi nstallata fih peress li ma jinxtrawx direttament minn fuq is-suq imma b'kuntratt mas-*supplier* partikolari.

Rigward id-dokument esebit minn Christopher Borg¹⁰ qal li dan hu *work order* li, ghalkemm il-karta hija *stationery* tal-kumpanija attrici, mhuwiex normali ghaliex normalment it-taghrif *cioe'* n-numru tal-kont u l-isem tal-lukanda jkunu pprintjati minn qabel u ghalkemm mhux impossibbli li dan johrog *handwritten* din mhiex procedura normali. Fejn ma jkun hemmx hlas, il-kumpanija attrici ma jkollha l-ebda firma imma tkun nizlet fl-istess *work order* l-*index number* jew in-numru ta' riferenza tat-*technician* li normalment jitnizzel fil-kaxxa ta' fuq, fuq in-naha tax-xellug, hdejn il-

---

⁹ Li jirrizulta minn DOK SM3 a fol 45-46 tal-process.

¹⁰ Fol. 56 tal-process.

parti fejn jinghad *reassigned* 2. ... *Gieli jinhargu diversi work orders skont il-kwantita` tal-converters u jitqiesu bhala 'work order' wiehed, u gieli jinhareg 'work order' wiehed fejn mieghu jkun hemm 'attachments' bit-taghrif tan-numru ta' serje partikolari ta' kull 'converter' mehmuzin mieghu. ... . Dejjem b'riferenza ghad-dokument ex-pagna 56 tal-process, jien nghid li hemm taghrif nieqes u dan jikkonsisti fil-fatt li ghalkemm jissemmew 150 converter, suppost il-work order kienet issemmi n-numru partikolari, 'serial number', ta' kull wiehed minnhom. "Anke jekk il-karta tkun mehmuza mal-work order, xorta jkun hemm riferenza fuq l-istess work order ghal fatt li hemm karta mehmuza.*

Xehed **Marius Mckeon** impjegat mas-socjeta` attrici,<sup>11</sup> u spjega li kull rata tal-*Melita Cable* hi approvata mill-*Malta Communications Authority* (MCA). Ic-charge applikat mis-socjeta` attrici ghall-*set top converter* mhux ritornat jew imkisser kien ta' Lm75 u wara li gie rivedut, dejjem bl-approvazzjoni tal-MCA u tal-*Office for Fair Copetition* ghal Lm89.67 wara l-1 ta' Jannar 1999 (**Dok. MM1**).¹²

Xehed **Christopher Borg**¹³ bin l-konvenut u qabel li s-servizz intemm fis-sena 2001. Il-*converters* kienu nqalghu u tpoggew f'mahzen peress li kienu ghaddejjin trattattivi bejn is-socjeta` attrici u Anthony Abdilla ghan-nom tal-Lukanda dwar pendenzi bejniethom. Dawn baqghu magazzinati ghal xi sentejn izda ghall- habta ta' Marzu 2003 rapprezentanti mis-socjeta` attrici gabru l-*converters*. "*Kienu gew tnejn min-nies tal-Melita Cable p.l.c. go Van Transit filghodu u kont ftaht il-kamra li kienet qed isservi bhala mahzen jien stess. Tellghu l-converters fuq trolley li provvdejtihom jien, hadu nota taghhom u tawni karta (Works Order)*¹⁴*u talbuni nikteb il-karta tal-identita tieghi u niffirmaha. Jien hekk ghamilt ... il-kitba l-ohra mhix tieghu ... kienu hadu wkoll borza bil-plugs u electrical leads*".

¹¹ Affidavit a fol.52 tal-process.

¹² Esebit a fol. 53 tal-process.

¹³ Affidavit a fol. 55 tal-process.

¹⁴ **Dok. 'X'** anness mal-affidavit u esebit a fol. 56 tal-process.

In **kontro ezami** qal li kien fadal mill-converters fil-lukanda f'xi zewg sulari – cioe` mhux converters imma transformers kbar. Iz-zewg rapprezentanti li gew mill-Melita kienu liebsin flok u kellhom "*xi Melita, ma nafx ezatt, naf illi kien hemm Melita b'van Transit tal-Melita.*" Id-dokument esebit a fol 56 huwa l-ircevuta li tawh tal-152 converter. Ma hadux dettalji tal-converters li gabru - ghaddewhom biss.

Qal li meta kienu jigbru xi converters u jbidduhom, ir-rapprezentant kien jiffirmalu ghaliex ikunu nbidlu n-numru. Liz-zewg persuni li gew jigbru l-152 converters, la talabhom isimhom, u lanqas il-firma. Kien responsabbli tal-magazinagg taghom u tahomhom ghax ra l-van u l-uniformi. Qaghad fuq dak li ra.

Xehed **Tony Abdilla**¹⁵ u qal li l-lukanda *Karanne* laqghet l-ewwel nies f'April 2000 u anke dak iz-zmien il-bini f'xi taqsimiet tal-lukanda kien ghadu ghaddej. Kien sar ftehim rigward l-installazzjoni li s-sistema jigi stallat b'mod li jekk tingala' l-htiega li s-servizz tal-cable ma jibqax jigi utilzzat, il-lukanda tkun lestiet infrastruttura biex taqleb dan is-servizz ghall-uzu tas-satellita. Rigward l-installation charge kien sar ftehim fis-sens li l-lukanda terfa' l-ispiza tal-installazzjoni tas-servizz ladarba dan kien ser jibqa' fil-lukanda, anke jekk jintemm, pero` nofs il-valur tal-installazzjoni l-lukanda tpaich bl-ghoti tas-servizz u ghamel riferenza ghall-ittra tas-26 ta' Awwissu 1998 esebit bhala **DOK AA1**¹⁶. "*Is-servizzi li kienu mahsuba li jpacu nofs l-ammont ta' l-installazzjoni kienu jikkonsistu fl-estensjoni ta' servizzi li l-lukanda kienet taghti, jigifieri bhal ikliet u akkomodazzjoni a beneficciu ta' l-istess kumpanija attrici.*"¹⁷

Skont ix-xhud, meta ghall-habta ta' Lulju 2001 talbu biex jintemm is-servizz, Simon Montanaro ried li l-fittings tas-sistema jitnehew. Gibidlu l-attenzjoni ghall-ftehim li kellhom meta s-sistema kien gie stallat izda xorta gew irtirati l-fittings. B'konsegwenza li l-lukanda kellha tidhol fi

¹⁵ Seduta tal-4 ta' Novembru 2004.

¹⁶ Fol. 60 tal-process.

¹⁷ Xhieda a fol. 78 tal-process.

spejjez ta' xiri ta' *fittings* li ma kienux mahsuba fil-ftehim originali. B'hekk ix-xhud ta' struzzjonijiet biex ma jigux irtirati s-*set top converters* sakemm jaslu ghall-ftehim. Il-*fittings* tal-kumpanija attrici baqghu fil-lukanda. Ikkonferma li saret laqgha fl-April 2002 izda ma sarx ftehim. "*Sadanittant il converters kienu fl-istore gol lukanda. ... izda ghall-habta ta' April 2003 gejg mgharraf minn Chris Borg li gew ritornati lill-kumpanija attrici. Jien sirt naf b'dan f'Lulju 2003.*" Hu qal li kienet il-fehma tieghu li jigu ritornati minhabba l-ispazju li kienu qed jokkupaw.

Xehed **Stephen Busuttil**,¹⁸ *credit controller* mas-socjeta` attrici li afferma li l-*converters* ma gewx ritornati lura. Esebixxa *work order*¹⁹. Hu spjega l-procedura li tigi adoperata mill-kumpanija *Melita* meta jingabru *converters* - li tinvolvi *technician* u xi hadd mid-dipartiment ta' *credit control* "*biex jiehu nota tan-numri ta' serje tal-converters*". Din issir bi *print out* mill-computer bid-*decoder numbers* kollha fuqha. **Dok SBA** huwa ezempu ta' dan. Ikun hemm il-firma ta' rapprezentant mill-kumpanija attrici fuq il-*work order* u meta jingabar *converter* jigi ttikkjat minn fuq il-lista biex issir *tally*. Muri d-dokument esebit minn Christopher Borg a fol. 56 tal-process, hu kkonferma dak li ntqal mix-xhieda l-oħra prodotti mis-socjeta` attrici li dan id-dokument hu nieqes mill-firma tal-impjegat tagħhom u mill-lista tal-150 *converter*. Ma kienx johrog dan id-dokument mill-ufficju għall-gbir tan-numru nvolut ta' *converters*.

Rigward wiehed mill-*converters* li nghata lill-lukanda *Karanne*, qal li cemplulu l-Pulizija ghaliex sabu *converter* iccipjat f'residenza ta' terzi u kellu jindika jekk kienx wiehed minn tagħhom mid-*decoder number*.

Mistoqsi biex jispjega d-diskrepanza bejn l-ammont mitlub fl-ittra ufficjali u dak mitlub fic-citazzjoni spjega li t-tieni prezz kien inqas ghaliex ipprova jirrangaw mal-konvenut. Rigward id-diskrepanza fin-numru ta' *converters*, spjegah ukoll li ttrrisolvi ruhha f'*human error* ghaliex hargu *print out*

---

¹⁸ Xhieda fis-seduta tad-9 ta' Marzu 2005

¹⁹ Dok. SBA a fol. 85 tal-process.

Kopja Informali ta' Sentenza

mill-computer biss, li tiehu 102 numru, u mhux lista kompluta. Ikkonferma li n-numru dovut hu ta' 156.

Hu xehed li f'Marzu u April 2003 kien ghadu fil-*credit control department* u kien involut hu mal-lukanda *Karanne*. Ikkonferma li l-*converter number* ikun ipprintjat lest biex ma jkunx hemm il-possibilita' li l-lista tigi manumessa. Biex *work order* tohrog *handwritten* m'ghandhiex tkun tinvolvi transazzjonijiet ta' *cash* jew *equipment* li, sahaq ix-xhud, huma *assets* tal-kumpanija u jenhtieg li jkun hemm *audit trail* dwarhom.

KONSIDERAZZJONIJIET LEGALI

Indubbjament il-partijiet huma vinkolati permezz tal-kuntratt iffirmit minnhom datat il-15 ta' Ottubru 1998 (**Dok. B.** anness mac-citazzjoni).

Kif gie ribadit fis-sentenza moghtija fil-5 ta' Ottubru 1998 mill-Qorti tal-Appell fil-kawza "**Beacon vs Spiteri Staines**"-*"Il-principju kardinali li jirregola l-istatut tal-kuntratti jibqa` dejjem dak li l-vinkolu kontrattwali ghandu jigi rispettati u li hi l-volonta` tal-kontraenti kif espressa fil-konvenzjoni li kellha tipprevali li trid tigi osservata – pacta sunt servanda.* " Dan il-principju hu wkoll sancit fl-artikolu 992 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta skont liema artikolu, il-kuntratti maghmulin skont il-ligi ghandhom is-sahha ta' ligi bejn il-partijiet.

Il-principji li jirregolaw l-interpretazzjoni ta' kuntratt huma wkoll assodati fil-gurisprudenza taghna. Ara per eżempju "**Anton Spiteri vs Alfred Borg**" (P.A. (RCP) - 30 ta' Novembru 2000) fejn gie ribadut li "*Il-principju stabbilit fl-artikolu 1002 tal-Kap 16, fejn meta l-kliem ta' konvenzjoni mehud fis-sens skont l-uzu tal-kuntratt, hu car, ma hemmx lok ta' interpretazzjoni, ghaliex tali interpretazzjoni, anke supplita minn xhieda, tista' tinghata biss sabiex telucida l-iskrittura jew il-kuntratt f'xi patt incidental jew accessorju taghha*" (**Ara wkoll "Carmela Borg vs Bartolomeo Xuereb"** - A.C. 30 ta' Marzu 1997).

Illi dan huwa wkoll konformi mal-principju '*contra scriptum non est argumentum*', li jibqa' japplika sakemm ma tingiebx prova li tali skrittura hija nieqsa minn xi element kostitutiv taghha - "**Joseph Grech Sant nomine vs Avukat Dr. Riccardo Farrugia et nomine**" - A.C. 28 ta' Frar 1997; "**Emmanuel Avallone vs Centru Speranza fl-Inkapacitati**" - P.A. (RCP) – 28 ta' Frar 2002.

Applikati dawn il-principji ghall-kaz odjern, din il-Qorti hija tal-fehma li l-kwistjoni bejn il-kontendenti tirrisolvi ruhha f'wahda ta' apprezzament ta' provi. Il-partijiet huma konkordi li dan il-ftehim jirregola r-relazzjonijiet guridici taghom.

Skont dan il-ftehim is-socjeta` attrici ntrabtet li tinstalla u tipprovdi servizz ta' *cable television* fil-lukanda *Karanne* f'Bugibba, li tieghu, l-konvenut huwa s-sid. Hekk sar u s-servizz intemm f'Lulju 2001, (fatt mhux ikkontestat bejn il-partijiet), fuq talba ta' l-istess konvenut. Ma nqalghet ebda kwistjoni dwar il-kwalita' ta' servizz u ma jirrizulta minn imkien li kien hemm xi nuqqas jew karenza da parti tas-socjeta` attrici.

Skont kif imfisser fil-klawsola 4.1. "*The equipment installed by Melita will remain the property of Melita ... Upon termination of this agreement, Melita will remove its equipment.*"

Is-socjeta` attrici qed titlob il-hlas ta' l-ammont ta' €8918.84 (gja Lm3828.86) bhala "*bilanc dovut in konnessjoni mas-servizz moghti mis-socjeta` attrici.*"

Hi esebiet prospett li jelenka s-servizzi moghtija mis-16 ta' Dicembru 1999 sakemm intemm is-servizz²⁰. Is-socjeta` konvenuta eccepjet li dan l-ammont hu eccessiv u *tramite* ix-xhieda ta' Tony Abdilla²¹, stqarret li l-lukanda bdiet topera fis-sena 2000. Izda kif jirrizulta mix-xhieda ta' **Simon Montanaro** fis-seduta tal-4 ta' Novembru 2004

---

²⁰ Dok. A. a fol. 5 tal-process.

²¹ Seduta tal 4 ta' Novembru 2000

ikun mehtieg illi qabel ma jibda s-servizz, isir certu xoghol infrastrutturali fuq il-post.

Aparti dan il-punt, il-konvenut ghamel distinzjoni bejn spejjez ghas-servizzi moghtija, u dawk ghall-istallazzjoni tas-servizz. Difatti jirrizulta li l-ammont mitlub fic-citazzjoni ma jkoprix biss is-*service charge*, imma anke spejjez ghall-istallazzjoni (prospett **DOK A**) fl-ammont ta' Lm2,017.14. Mhuwiex ikkontestat li l-konvenut hallas Lm2,000 akkont fuq dan il-prospett, u mhuwiex qed jikkontesta l-ammont ta' Lm1972.05 spejjez tas-servizz. Li l-ammont mitlub fic-citazzjoni jinkludi wkoll l-ispejjez ta' istallazzjoni hu kkonfermat minn **Simon Montanaro**,²² **Julian Camilleri**²³ u **Marius Mckeon**²⁴.

Il-Qorti tirravisa li ma hemm ebda kontestazzjoni dwar l-ammont shih pretiz *per se* fic-citazzjoni. Il-konvenut, izda, jsostni li t-talba attrici hija eccessiva peress li m'ghandhiex tinkludi l-*installation charge*. Hu jghid li kien sar ftehim bejniethom dwar il-hlas tal-*installation charge* skont kif jirrizulta minn ittra ffirmata minn Simon Montanaro datata is-26 ta' Awwissu 1998. Skont din l-ittra²⁵ nofs il-valur ta' l-installazzjoni l-lukanda kellha tpacih bl-ghoti ta' servizzi *in kind*.

Fir-rigward tal-punt sollevat mill-konvenut dwar ftehim imfisser fid-**Dok AA1**, s-socjeta` attrici tajjeb tosserva li d-data ta' l-ittra imsemmija hija antecedenti ghall-kuntratt redatt bejn il-partijiet u li din tirrifletti biss negozjati li eventwalment gew superati bil-ftehim redatt bil-miktub bejn il-kontendenti. Anke minn semplici qari ta' din l-ittra jirrizulta li l-partijiet kienu ghadhom fl-istadju ta' trattattivi u l-kontenut kien semplicement tressqu bhala proposti. Ma jirrizultax li gew konkretizzati fil-ftehim iffirmit bejn il-partijiet u ghalhekk, ma jista' jinghata ebda piz bl-applikazzjoni tal-principji legali fuq riferiti.

²² Seduta tal-4 ta' Novembru 2004 riferibbilment ghal-Dok. SM3 a fol 45-46 tal-process

²³ Vide l-affidavit tieghu **Dok. MC3 a fol. 28**

²⁴ Affidavit a fol. 52

²⁵ **Dok. AA1** a fol. 60 tal-process.

Huwa minnu li anke fir-rigward tas-somma mitluba, hemm diskrepanza mal-ammont akbar li jirrizulta mill-ittra interpellatorja tal-11 ta' Lulju 2003 mibghuta mis-socjeta` attrici<sup>26</sup>. L-ammont ta' Lm3828.86, mertu tat-talba odjerna, gie kkonfermat minn Marius Mckeon u minn Julian Camilleri, *financial controller* u *supervisor fil-credit control section* tas-socjeta` attrici rispettivament u spjegat fil-prospett dettaljat **Dok.A.** Stephen Busuttil, *credit controller*, spjega wkoll li l-ammont kien imnaqqas waqt it-trattativi li kienu qed isiru bejn il-partijiet wara li ntemm is-servizz.

Fid-dawl tal-provi prodotti, din il-Qorti hi tal-fehma li s-socjeta` attrici ppruvat li l-ammont ta' ta' **€8,918.84** huwa dovut lilha mill-konvenut.

Set Top Converters

Is-socjeta` attrici qed titlob ir-ritorn ta' 156 *set top converters*, jew fin-nuqqas, li tithallas tal-valur taghhom. Dawn il-156 *converters* huma elenkati dettaljatament bin-numri ta' serje taghhom fid-dokument C anness mac-citazzjoni bl-indikazzjoni tad-dati rispettivi ta' stallazzjoni li jikkombacjaw mal-perjodu mertu ta' din il-kawza.

Is-socjeta` konvenuta qed tichad bil-qawwa din il-pretensjoni u ssostni li dawn il-*converters* gew ritornati.

Il-Qorti tibda biex tosserva li l-*onus probandi* jinkombi fuq il-konvenut biex iressaq il-prova sal-grad rikjest mil-Ligi li dawn il-*converters* gew ritornati lis-socjeta` attrici. Skont il-kuntratt vigenti bejn il-partijiet, kien imfisser fi kliem car u inekwivocu li l-apparat installat jibqa' proprjeta' tal-*Melita* li ghandha il-jedd li tigbor dan l-appart malli jintemm il-ftehim.²⁷

In sostenn tat-tezi tieghu, l-konvenut ressaq lil ibnu, **Christopher Borg** li xehed b'affidavit u anke in kontro-ezami. Dan kien responsabbli ghall-magazinagg tal-

---

²⁶ **Dok. SM4** a fol. 61 tal-process.

²⁷ Klawnsola 4. 1.

apparat, li tnehha mill-lukanda u tpogga f'mahzen fejn inzamm minghajr l-awtorizzazzjoni tas-socjeta` attrici, ghal sentejn. Christopher Borg xehed li ghall-habta ta' Marzu 2003 rapprezentanti mis-socjeta` attrici gabru l-converters. Hu lanqas kien talabhom isimhom u ma ffirmawlu ebda inkartament. Kull ma jaf hu li kienu libsin uniformi u gew b'van tal-Melita.

Izda l-Qorti gja ssibha diffiqli biex taccetta li persuna li kien responsabbli ghall-magazinagg tal-apparat u li kien qed jikkustodixxi proprjeta` ta' haddiehor, ikun kuntent li jikkonsenja tali apparat lill-persuna/persuni minghajr ma jitlobhom xi identifikazzjoni, u jesigi ircevuta. Iktar u iktar meta gabru mhux converter wiehed jew tnejn, imma mal-150. Difatti in kontro ezami ammetta li meta kienu f'okkazzjoni ohra, gew rapprezentanti tal-Melita Cable waqt il-kors tal-kuntratt, biex jissostitwixxu xi converters, dawn kienu ffirmaw ghalihom meta gabruhom.

Hu esebixxa dokument a fol. 56 tal-process li huwa l-uniku dokument li kellu x'juri bhala prova tat-tehid tal-converters. Dan id-dokument huwa *handwritten*, u jindika biss l-informazzjoni "150 converters + 96 remotes returned" u l-isem tal-Hotel. Il-firma fuq dan id-dokument hija ta' Christopher Borg stess.

Izda mkien m'hemm firma tat-*technician* u nformazzjoni dwar in-numri ta' serje tal-converters. Dawn huma assi tal-kumpanija u ghalhekk il-procedura tiffacilita t-traccar taghom.

Dan id-dokument gie ezaminat mix-xhieda prodotti mis-socjeta` attrici li kollha kienu unanimi meta kkonkludew li dan id-dokument hu monk fid-dettalji essenzjali tieghu. Huma ddeskrivew l-procedura li taddotta l-kumpanija attrici meta tirtira l-apparat taghha. Normalment il-*work order* jinhareg bil-*computer*, u ma jkunx *handwritten*, bin-numru tat-*technician*, data u hin, u t-*technician* jiffirma l-*work order*²⁸ b'rizultat li d-dokument muri minn Christopher Borg, ghalkemm fuq *stationery* tal-kumpanija, ma kienx

---

²⁸ Ara Xhieda ta' Kevin Borg

redatt kif normalment isir skont il-*policy* tal-istess kumpanija.

Skont il-procedura, jigu elenkati n-numri tas-serje ta' kull *converter* u t-*technician* jittikkja hdejn kull numru waqt il-process ta' gbir tal-apparat. (Xhieda ta' Gerald Mellish u Simon Montanaro). Kif spjega Simon Montanaro, meta n-numri tal-apparat ma jkunux jistghu jigu elenkati fil-*work order*, jiddahhlu f'lista li tigi pprintjata u mehmuzza mad-dokument, u jkun hemm riferenza ghalih fl-istess *work order*. Skont Stephen Busuttil, l-elenkar tan-numri tas-serje jsir bil-*computer* qabel ma jmur it-*technician* biex dan ma jigix manumess. *Inoltre* d-dokument a fol. 56 lanqas jindika l-*employee number* tas-*service technician* li gabar l-apparat (Xhieda ta' Julian Camilleri). Anke fejn m'hemmx hlas, tkun tnizzlet fl-istess *work order* l-*index number* jew in-numru ta' riferenza tat-*technician* (Xhieda ta' Simon Montanaro). Dan l-istess xhud kien kategoriku meta qal li jekk gew ritornati dawn ghandhom "*jirrizultaw mir-records tal-kumpanija.*"

Izda l-akbar kontradizzjoni tohrog bejn ix-xhieda ta' Christopher Borg u dik ta' Tony Abdilla, xhud tal-istess konvenut. Abdilla xehed li sar jaf li l-*converters* gew ritornati f'Lulju 2003²⁹, filwaqt li Christopher Borg xehed in-kontro ezami³⁰ li kien l-istess Tony Abdilla li qallu u tah istruzzjonijiet biex icempel lill-Melita biex jigu jigbru l-apparat (f'Marzu/April 2003). Id-difensur tas-socjeta` attrici gustament jistaqsi kif allura Christopher Borg jghid li kien Tony Abdilla li awtorizzah biex jirritorna l-apparat meta skont l-istess Tony Abdilla, dan lanqas kien jaf li l-apparat kien gie ritornat.

Mill-assjem tal-provi prodotti, il-Qorti mhix konvinta mill-veracita' tat-tezi tal-konvenut. Il-procedura addottata mis-socjeta` attrici ghall-gbir tal-apparat taghha hija spjegata mid-diversi mpjegati taghha b'mod konsistenti u uniformi. Hija verosimili in kwantu li hu mistenni li kumpanija tiehu mizuri necessarji biex tintraccja l-apparat taghha u tizgura

---

²⁹ Seduta tal-4 ta' Novembru 2004 a fol 81 tal-process.

³⁰ Seduta tat-18 ta' Jannar 2006

li jkun hemm sistema ta' kontabilita' meta jingabar apparat kostuz.

Il-konvenut, da parti tieghu, ma pprovdix dokument idoneu li jikkonferma sal-grad rikjest mil-ligi, r-rilaxx/konsenja tal-apparat lill-rapprezentanti tal-*Melita*. Minghajr l-isem u l-firma ta' rapprezentant tal-*Melita*, dan id-dokument certament ma jistax jitqies bhala rcevuta tal-konsenja. *Inoltre*, x-xhieda ta' Christopher Borg mhux biss mhuwiex ikkorroborat b'dan id-dokument, imma huwa kontraddett mix-xhieda ta' Tony Abdilla kif fuq spjegat.

Il-konvenut ikkontesta wkoll in-numru ta' *converters* b'riferenza ghall-ittra ufficjali tal-11 ta' Lulju 2003³¹ li issemmi 102 *converters*. Il-valur ta' kull *converter* gie kkonfermat minn Marius Mckeon b'riferenza ghal Dok MM1 fl-ammont mitlub ta' Lm89.67 inkluz it-taxxa dovuta. In-numru tal-*converters* johrog mid-dokument C a fol 12 et seq. datat l-20 ta' Gunju 2003 tal-process kif sostnut b'dettalji dwar in-numru tas-serje ta' kull wiehed.

Il-Qorti ssibha difficili temmen li l-konvenut ma zamm ebda *record* tal-*converters* stallati, specjalment meta ddecieda li jnehhihom mill-lukanda u jpogghom f'mahzen peress li ma kienux lahqu ftehim. Difatti l-konvenut strah biss fuq id-diskrepanza bejn l-ammont imsemmi fic-citazzjoni u dak indikat f'ittra ufficjali minghajr ma pproduca ebda inventarju tal-apparat li kien qala' minghajr l-awtorizzazzjoni tal-proprjetarju. Skont il-ftehim bejn il-partijiet, kien previst li jigu installati 158 *converters* (ghal 158 kamra) (fol 11 tal-process) u ma jirrizultax li s-socjeta` attrici twaqqfet milli tadempixxi l-obbligazzjoijiet kontrattwali taghha.

Ghal dawn il-motivi din il-Qorti hija wkoll tal-fehma li t-talbiet attrici ghall-konsenja ta' 156 *converters* jew tal-valur taghhom fl-ammont ta' €32,584.48 (gja Lm13988.52) huma fondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu milqugha salv li l-ammont pagabbli ghandu jkun tal-valur ta' kull *converter* li ma jigix ikkonsenjat u cioe` ta' €208.87 (gja

---

³¹ Dok. SM4 a fol. 61 tal-process.

Kopja Informali ta' Sentenza

Lm89.67) il-wiehed u mhux ammont globali f'kaz li jigu ritornati *in parte*.

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi**, billi fil-waqt li **tichad** l-ecezzjonijiet tal-konvenut, **tilqa' it- talbiet attrici, u cioe'**:

1. **Tilqa' l-ewwel talba** u tikkundanna lill-konvenut ihallas lis-socjeta` attrici s-somma ta' tmient elef, disa' mija u tmintax-il ewro u erbgha u tmenin centezmu (€8,918.84).

2. **Tilqa' it-tieni talba** fis-sens li tikkundanna lill-konvenut sabiex fi zmien hmistax-il gurnata millum jikkonsenja f'kondizzjoni tajba lis-socjeta` attrici, mija u sitta u hamsin (156) *set top converters* li jinsabu elenkati fid-dokument immarkat bhal **Dok.C a fol.12 sa 15** tal-process, u fin-nuqqas tikkundannah ihallas lis-socjeta` attrici s-somma ta' mitejn u tmien ewro u sebgha u tmenin centezmu (€208.87) ghal kull *set top converter* li l-konvenut jonqos li jikkonsenja lis-socjeta` attrici.

Bl-imghaxijiet legali dekorribbli fuq l-ammont dovuti mid-data tan-notifika tal-ittri ufficjali datati 29 ta' Awwissu 2001 u 11 ta' Lulju 2003 rispettivament.

L-ispejjez kollha jithallsu mill-konvenut.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----